

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **MEDVĚD z.s.**, se sídlem Křížová 165, Klatovy, zastoupený JUDr. Ing. Michalem Čapkem, advokátem se sídlem Na Boubín 203, Písek, proti žalovanému: **Městský úřad Klatovy**, se sídlem náměstí Míru 62, Klatovy, zastoupený JUDr. Rostislavem Netrvalem, Ph.D., advokátem se sídlem Zlatnická 195, Klatovy, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **obec Předslav**, se sídlem Předslav 124, zastoupená JUDr. Danielem Balounem, advokátem se sídlem Václavská 12, Klatovy, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 6. 2024, č. j. 57 A 45/2023 - 233,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 3. 2023, č. j. ŽP/1932/23/Kli (dále jen „*kolaudační rozhodnutí*“), povolil podle § 122a odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „*stavební zákon*“), osobě zúčastněné na řízení užívání stavby

vodních děl – kanalizace „Předslav – odkanalizování a čištění odpadních vod“ a stanovil podmínky pro užívání stavby, a dále podle § 124 stavebního zákona povolil zkušební provoz „centrální mechanicko-biologické čistírny odpadních vod pro 460 EO“ v délce 12 měsíců od 1. 5. 2023 a stanovil podmínky pro zkušební provoz.

[2] Proti kolaudačnímu rozhodnutí podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Plzni (dále jen „*krajský soud*“) rozsudkem ze dne 18. 6. 2024, č. j. 57 A 45/2023 - 233, jako nedůvodnou zamítl.

[3] Krajský soud nejprve konstatoval, že žalobce byl aktivně procesně legitimován k podání žaloby, jelikož plausibilně tvrdil, že napadeným kolaudačním rozhodnutím došlo k zásahu do jeho práva na příznivé životní prostředí. Ze žalobních tvrzení rovněž vyplýval místní vztah žalobce k obci Předslav.

[4] Krajský soud dále uvedl, že žalovaný nejprve ve vyjádření ze dne 19. 7. 2023 s žalobními tvrzeními nesouhlasil, avšak následně ve vyjádření ze dne 11. 3. 2024 své stanovisko změnil a uvedl, že se žalobou souhlasí. Změna stanoviska však dle krajského soudu vykazovala po formální i obsahové stránce nesrovnalosti. Z formálního hlediska nebylo vyjádření vyhotoveno na hlavičkovém papíře žalovaného, byl použit jiný font písma než v jiných podáních žalovaného, naopak byl použitý font shodný s tím, jaký použil žalobce v žalobě, včetně grafického provedení označení žalobce s šedým podbarvením. Změna procesního stanoviska byla dále označena jinou spisovou značkou a vyřizující osobou, a žalovaný navrhoval provedení důkazů, které nedoložil, a namísto toho odkázal na internetové stránky zřízené a provozované žalobcem. Co se týče žalovaným zmiňovaných „*nových podkladů*“, „*nových zjištění*“ či „*chybějících dokladů*“, které jej vedly ke změně procesního stanoviska, nedokázal žalovaný dle krajského soudu dostatečně specifikovat, o jaké konkrétní podklady či zjištění se jedná. Změna stanoviska se tak krajskému soudu jevila nevěrohodná.

[5] Následně krajský soud přistoupil k posouzení žalobcovy aktivní věcné legitimace. Uvedl, že žalobce je povinen nejen tvrdit, ale i prokázat svá tvrzení o negativním dotčení ve své právní sféře v důsledku žalobou napadeného kolaudačního rozhodnutí. Žalobce se prezentoval jako spolek, který se „*dlouhodobě věnuje ochraně životního prostředí na Klatovsku*“. Dlouhodobý zájem o ochranu životního prostředí však nespecifikoval, s výjimkou tvrzení o aktivní činnosti ve správních řízeních týkajících se stavby kanalizace v obci Předslav. Dle stanov je účelem žalobce mimo jiné „*ochrana přírody a krajiny*“, ovšem žádnou konkrétní činnost, kterou by skutečně soustavně vyvíjel směrem k ochraně přírody a krajiny, žalobce neprokázal. Ani při ústním jednání žalobce svá obecná tvrzení neupřesnil; k dotazu soudu pouze sdělil, že činí dotazy týkající se realizace staveb prováděných společností IMOS Brno, a.s. (dále jen „*společnost IMOS*“), která prováděla rovněž stavbu kanalizace v obci Předslav. Z pouhého seznamu datových zpráv odeslaných z datové schránky žalobce dle krajského soudu nevyplývá, že by žalobce vyvíjel aktivity za účelem ochrany životního prostředí. Za zájmem žalobce dle krajského soudu mohly být ekonomické zájmy jeho členů nebo konkurenční boj.

[6] Krajský soud se dále zabýval členskou základnou žalobce. Dospěl k tomu, že místní vztah k obci Předslav měli 4 členové spolku, kteří mají mít v této obci bydliště (ke dni vydání kolaudačního rozhodnutí se jednalo pouze o 3 členy), a dalších 5 členů mělo mít v obci

pokračování

pracoviště, a to na adrese sídla některých společností tvořících koncern BSG. Krajský soud dále uvedl, že jednatelem společností v koncernu BSG je Josef Brtník st., tedy zakladatel a první předseda žalobce. Ve dvou společnostech je jednatelem také Ing. Tomáš Hrouda, který je současným předsedou žalobce. Krajský soud rovněž zjistil, že minimálně 5 členů žalobce je v koncernu zaměstnáno. Při absenci konkrétních žalobních tvrzení o skutečné činnosti žalobce a nejasnostech ohledně jeho členské základny považoval krajský soud skutečnosti týkající se koncernu BSG za podstatné.

[7] Samotný místní vztah žalobce ke stavbě kanalizace v obci Předslav dle krajského soudu nebyl dostačující. K tomu krajský soud dodal, že sídlo žalobce se nejprve nacházelo na adrese bydliště jeho prvního předsedy, Josefa Brtníka st., poté od konce roku 2020 do dne 14. 6. 2024 na adrese Ubytovny Klatovy – Luby provozované společností FISH s.r.o. (dále jen „*společnost FISH*“), jejímž společníkem je pan Rostislav Tuček, který byl zároveň dříve předsedou žalobce. Krátce před soudním jednáním byla adresa sídla opět změněna.

[8] Na základě výše uvedených skutečností krajský soud konstatoval, že žalobce nebyl dotčen ve své právní sféře, resp. nebyla dotčena ani práva jeho členů. Žalobce tak nebyl aktivně věcně legitimován k podání žaloby proti kolaudačnímu rozhodnutí.

[9] Proti rozsudku krajského soudu podává žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“).

[10] Úvodem stěžovatel konstatuje, že je zapsaným spolkem, jehož cílem a zaměřením je ochrana životního prostředí, které se věnuje dlouhodobě. Zejména se pak věnuje případu kanalizace v obci Předslav. Tuto skutečnost v řízení před krajským soudem doložil stanovami, odkazem na webové stránky, na kterých o kauze kanalizace v obci Předslav pravidelně informuje, a nespecifikovanými „*dalšími podklady svědčícími o aktivitě spolku v této věci.*“

[11] Úvahy krajského soudu o tom, že skutečnou motivací stěžovatele není ochrana přírody, ale konkurenční boj se společností IMOS, jsou dle stěžovatele nepodložené. Krajský soud neuvádí, jak konkrétně si koncern BSG se společností IMOS konkurují, ani proč by případně tato skutečnost vylučovala zájem stěžovatele na ochraně životního prostředí. Nadto, koncern BSG a společnost IMOS v konkurenčním postavení nejsou. Současně stěžovatel uvádí, že ani případné doprovodné ekonomické zájmy nemohou být důvodem pro upření ochrany práva na příznivé životní prostředí. Závěry krajského soudu týkající se konkurenčního postavení společnosti IMOS a koncernu BSG tak považuje stěžovatel za nepřezkoumatelné. Dodává, že je logické, že se zaměřuje na stavby realizované společností IMOS, neboť zjistil, že se tato společnost často dopouští nesprávného nakládání s odpady.

[12] Stěžovatel nepopírá, že část jeho členů má zaměstnanecký či jiný vztah ke koncernu BSG. To podle něj ale nevylučuje zájem stěžovatele, resp. jeho členů na ochraně životního prostředí. Místní vztah k lokalitě totiž může být založen také místem výkonu povolání, jelikož na pracovišti lidé tráví velkou část života. Je přirozené, že si k němu vytvoří vztah a mají zájem, aby v daném místě bylo zachováno příznivé životní prostředí. Stěžovatel dodává, že aktivní žalobní legitimace spolků se neomezuje pouze na případy, kdy dojde

k přímému dotčení nemovitostí ve vlastnictví členů spolku. Krajský soud v tomto smyslu nepřipustně omezuje obsah práva na příznivé životní prostředí. Kontaminace půdy a podzemních vod v zásadě na celém území obce Předslav jsou natolik závažná poškození životního prostředí, že dle stěžovatele není třeba dokazovat, jak konkrétně by se dotkly jeho členů. Postup stěžovatele rovněž nelze považovat za šikanózní; veškeré jeho podněty v této věci měly reálný základ.

[13] Dále stěžovatel uvádí, že překážkou aktivní věcné legitimace by nebylo, ani pokud by jeho činnost byla zaměřena jen proti dopadům stavby kanalizace v obci Předslav, jelikož spolek může být založen i *ad hoc*. Stěžovatel se nicméně věnuje více kauzám nelegálního nakládání se stavebním odpadem, jak uvedl i při ústním jednání u krajského soudu. K prokázání svého tvrzení stěžovatel navrhl provedení důkazu výpisem z jeho datové schránky, krajský soud ovšem „*tento důkaz odmítl s dalším spekulativním tvrzením*“. K výtce krajského soudu, že existují palčivější problémy než nesprávné nakládání se stavebním odpadem, stěžovatel namítá, že není na krajském soudu, aby určoval, o jakou problematiku se má stěžovatel zajímat. Navíc tento problém se týká právě lokality, k níž má stěžovatel místní vztah a ze stěžovatelem navržených důkazů (které krajský soud neprovedl) vyplývá, že na lesní pozemek byly uloženy i asfaltové kry a odpad se zvýšenou koncentrací nebezpečných látek.

[14] Stěžovatel rovněž namítá, že umístění sídla spolku na adresu Ubytovny Klatovy – Luby provozované společností FISH, jejímž jednatelem je pan Rostislav Tuček (dřívější předseda stěžovatele – pozn. NSS), odpovídá realitě spolkového života – tedy tomu, že spolky obvykle nemají prostředky na to, aby si pronajímaly vlastní kanceláře. Dle stěžovatele je podstatné, že sídlo se vždy nacházelo v oblasti, v níž dochází k namítanému poškozování životního prostředí.

[15] Krajský soud se dle stěžovatele dostatečně nezabýval žalobními tvrzeními, podle kterých nebyla stavba kanalizace řádně zkolaudována, a navrhované důkazy nesprávně neprovedl pro jejich irelevanci. Tím zatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti. Krajský soud se nevypořádal ani s tvrzeními a důkazními návrhy stran vad propustků. Dále stěžovatel uvádí, že krajský soud porušil jeho procesní práva, jelikož stěžovateli vytkl, že fotografie (blíže specifikované v napadeném rozsudku – pozn. NSS) navrhované k důkazu nepředložil řádně, ale jen odkazem na webové stránky či v rámci znaleckých posudků.

[16] Ke změně procesního stanoviska žalovaného stěžovatel uvádí, že k němu došlo v důsledku změny personálního obsazení žalovaného. Přehodnocení stanoviska správního orgánu je sice nestandardní, pokud se tak ovšem stane, nemůže krajský soud nové stanovisko ignorovat. V posuzované věci navíc změna stanoviska směřovala ke zjednání nápravy.

[17] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s kasační argumentací stěžovatele. Uvádí, že osoba zúčastněná na řízení porušila „*ustanovení obecně závazných předpisů a fakticky uvedla žalovaného v omyl*“, který měl za následek vydání kolaudačního rozhodnutí. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti vyhověl.

[18] Osoba zúčastněná na řízení se ztotožňuje s napadeným rozsudkem a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti. Poukazuje zejména na pochybnosti ohledně členské základny

pokračování

stěžovatele a dále uvádí, že předmětem zájmu stěžovatele není ochrana přírody a krajiny, ale stavba kanalizace a čistírny odpadních vod v obci Předslov. Změna procesního stanoviska žalovaného je pak podle osoby zúčastněné na řízení „*vybočením ze zákonného rámce výkonu státní správy*“.

[19] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[20] Kasační stížnost není důvodná.

[21] Dříve, než se bude Nejvyšší správní soud věnovat vlastnímu posouzení kasačních námitek, považuje za vhodné zdůraznit, že z § 109 odst. 4, věty před středníkem s. ř. s., a ze setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 26. 1. 2015, č. j. 8 As 109/2014 - 70; všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), vyplývá, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční. Obsah a kvalita kasační stížnosti proto do značné míry předurčuje nejen rozsah přezkumné činnosti, ale logicky i obsah rozsudku soudu. Je proto odpovědností stěžovatele, aby v kasační stížnosti dostatečně specifikoval skutkové a právní důvody, pro které napadá rozhodnutí krajského soudu.

[22] Kasační argumentace stěžovatele působí nesourodě a chaoticky, čímž znesnadňuje soudní přezkum. Nejvyšší správní soud proto reaguje na kasační argumentaci jako celek, aniž by se jednotlivě zabýval každou dílčí námitkou stěžovatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2023, č. j. 10 Afs 120/2020 - 118, či nálezný Ústavního soudu ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04; všechna zde citovaná judikatura tohoto soudu je dostupná na www.usoud.cz).

[23] Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil k posouzení námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Případnou nepřezkoumatelností rozsudku je totiž povinen se podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, a to i bez námitky stěžovatele. Vlastní přezkum rozsudku je pak možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy že je srozumitelný a vychází z důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje.

[24] Dle stěžovatele se krajský soud nezabýval žalobními tvrzeními stran jednotlivých vad kolaudačního rozhodnutí a jemu předcházejícího řízení. Nicméně s ohledem na to, že krajský soud zamítl žalobu pro nedostatek aktivní věcné legitimace stěžovatele, nebylo nutné, aby se těmito žalobními námitkami zabýval. Ostatně krajský soud v odstavci 70 napadeného rozsudku správně uvedl, že zákonnost kolaudačního rozhodnutí může posoudit pouze tehdy, pokud stěžovatel prokáže, že mu svědčí aktivní legitimace. Stěžovatel dále namítá, že krajský soud neodůvodnil závěr o konkurenčním postavení koncernu BSG

a společnosti IMOS. Krajský soud však v napadeném rozsudku uvedl, že tyto jeho úvahy jsou do jisté míry spekulativní a že je uvádí jen aby ozřejmil, proč se nespokojil s pouhým konstatováním stěžovatele o tom, že je spolkem na ochranu přírody a krajiny (viz odstavec 78 napadeného rozsudku). Ani toto konstatování krajského soudu tedy nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku nezpůsobuje. Rozhodovací důvody krajského soudu, které vedly k zamítnutí žaloby, jsou z napadeného rozsudku patrné.

[25] K námitce, že se krajský soud nezabýval argumentací žalovaného, Nejvyšší správní soud uvádí, že dle rozsudku tohoto soudu ze dne 12. 11. 2009, č. j. 1 As 64/2009 - 453, *„nezohlednění důvodů uvedených ve vyjádření žalovaného k žalobě nemůže být vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Je to žalobce, kdo určuje rozsah a meze přezkumu napadeného rozhodnutí v podobě žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), a proto nevypořádá-li se soud s argumentací žalovaného, pak tím může ovlivnit kvalitu a sílu svého právního názoru, nikoli však zatížit své rozhodnutí vadou spočívající v nepřezkoumatelnosti.“* I jinak je napadený rozsudek srozumitelný a řádně odůvodněný. Nejvyšší správní soud tudíž rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným neshledal.

[26] Stěžovatel dále namítá, že se krajský soud nevypořádal s jeho důkazními návrhy. Tím namítá tzv. jinou vadu řízení, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, tedy důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Rovněž touto případnou vadou je Nejvyšší správní soud povinen se podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti i bez námítky stěžovatele. Důvody, pro které krajský soud neprovedl některé ze stěžovatelem (a žalovaným) navržených důkazů, krajský soud uvedl v odstavcích 101 až 106 napadeného rozsudku. Přestože v některých případech uvedl i další doplňující důvody, je zřejmé, že stěžejním důvodem, proč považoval důkazní návrhy za irelevantní, bylo, že nemohly přispět k ověření nebo vyvrácení skutečností rozhodných pro posouzení aktivní věcné legitimace stěžovatele. Uvedené se týká také důkazních návrhů stran mezideponie odpadu na pozemku p. č. 67/3 v k. ú. Měcholupy a vyschlé studánky v severní části obce Předslav; z napadeného rozsudku vyplývá, že i v tomto případě krajský soud důkazy neprovedl, jelikož se netýkaly aktivní věcné legitimace stěžovatele, a nikoli proto, že stěžovatel navrhované důkazy soudu nepředložil, ale jen odkázal na jím provozované internetové stránky či znalecké posudky. Co se týče výpisu datových zpráv odeslaných z datové schránky stěžovatele, tento důkaz byl při ústním jednání proveden (viz odstavec 46 napadeného rozsudku), a nelze tak souhlasit s tvrzením stěžovatele, že jej krajský soud „odmítl“.

[27] Kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy není dán.

[28] V nyní projednávané věci je stěžejní otázka, zda stěžovateli náleží aktivní věcná legitimace k podání žaloby proti kolaudačnímu rozhodnutí. Předpokladem aktivní **procesní** legitimace je tvrzení o zkrácení na veřejných subjektivních právech. Jestliže tvrzení o dotčení na právech zcela chybí nebo je dotčení na právech z povahy věci vyloučeno, bude žaloba odmítnuta. Aktivní **věcná** legitimace se pak týká pravdivosti tvrzení o dotčení na právech a určuje, zda je žaloba důvodná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2023, č. j. 2 As 220/2022 - 45).

[29] Stěžovatel je spolkem, jehož účelem je dle zápisu v obchodním rejstříku mimo jiné ochrana přírody a krajiny. Judikatura týkající se podmínek dotčení environmentálních

pokračování

spolků na jejich hmotných právech se vyvíjela. Dříve bylo dotčení hmotných práv spolku odvozeno od dotčení hmotných práv jeho členů. Nicméně, s ohledem na vnímání spolku jako entity odlišné od jeho členů, se toto východisko změnilo. Přímé dotčení spolku na hmotných právech tedy není nezbytné vykládat tak, že se negativní změna na životním prostředí musí přímo projevit v právní sféře jeho členů. Za dotčený lze považovat i spolek, který má v dané lokalitě sídlo, ačkoliv jeho členové v lokalitě nežijí, či spolek, který v lokalitě vykonává odborné aktivity. Environmentální spolky tedy mohou hájit svá hmotná práva, i pokud by nebyli samostatně aktivně legitimováni jejich členové proto, že jejich hmotná práva přímo dotčena nebyla. Podmínky aktivní legitimace environmentálních spolků se v judikatuře Nejvyššího správního soudu ustálily tak, že musí být dán věcný a místní (územní) vztah mezi zásahem správního orgánu v širokém slova smyslu a činností spolku. Věcná rovina vztahu spočívá v tom, že tvrzený zásah musí mít důsledky pro dosahování cílů, na které se spolek zaměřuje. Místní rovina vztahu je naplněna v případě, že se činnost spolku vztahuje i na lokalitu dotčenou zásahem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2024, č. j. 6 As 166/2023 - 56, č. 4625/2024 Sb. NSS).

[30] Současně z nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 59/14, vyplývá, že aktivní legitimace spolků, které byly založeny za účelem ochrany přírody a krajiny, nemůže být bez hranic. Touto hranicí je právě možná dotčenost na hmotných právech. Pokud by tomu tak nebylo, bylo by možné přiznat aktivní legitimaci každému spolku, který má jako předmět činnosti stanovenou ochranu přírody a krajiny či obdobnou činnost, bez ohledu na to, zda může být reálně dotčen na hmotných právech. Presumpci dotčenosti ve hmotných právech spolků proto není možné paušalizovat u všech záměrů, ale je nutné posuzovat každý případ individuálně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 1 As 13/2015 - 295). V rozsudku ze dne 26. 4. 2017, č. j. 3 As 126/2016 - 38, č. 3589/2017 Sb. NSS (dále jen „rozsudek NSS ve věci Terra Natura“), pak Nejvyšší správní soud konstatoval, že je vždy třeba hodnotit „vztah spolku (jeho členů a činnosti) k předmětu regulace, co do jeho opravdovosti, neboť si lze v krajních případech představit i postupy spočívající ve zneužívání procesních práv cestou vytvoření spolků založených na šikanózním uplatňování neexistujících či uměle dovozovaných práv“.

[31] Přestože byly některé závěry judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu vysloveny ve vztahu k aktivní legitimaci spolků k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy podle § 101a a násl. s. ř. s., lze je aplikovat i v případě žaloby proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. (srov. již výše citovaný rozsudek č. j. 1 As 13/2015 - 295).

[32] Stěžovatel v kasační stížnosti napadá jednotlivé dílčí závěry krajského soudu. Pomíjí však, že krajský soud dospěl k závěru o nedostatku dotčení právní sféry stěžovatele, a potažmo nedostatku jeho aktivní věcné legitimace, po zhodnocení **všech (stěžovatelem zpochybňovaných) skutečností v jejich vzájemné souvislosti**. Stěžovateli tedy lze přisvědčit, že sama skutečnost, že jeho členové nemají bydliště v obci Předslav či že v této lokalitě nevlastní nemovitosti, nevylučuje dotčení na jejich právech, resp. na právech stěžovatele. Rovněž by k tomuto závěru nepostačovalo pouhé zjištění o personálním propojení stěžovatele s koncernem BSG nebo o potenciálním konkurenčním postavení tohoto koncernu vůči společnosti IMOS (zhotoviteli stavby kolaudované kolaudačním rozhodnutím), případně založení stěžovatele *ad hoc* v souvislosti se stavbou kanalizace v obci

Předslav. Uvedené skutečnosti je nicméně třeba hodnotit komplexně tak, jak to správně učinil krajský soud.

[33] Pochybnosti krajského soudu, zda je zájmem stěžovatele skutečně ochrana přírody a krajiny, a tedy zda může být dotčen ve sféře svých práv, vycházejí zejména z úzké provázanosti stěžovatele a koncernu BSG. O té svědčí jejich personální propojení; alespoň část členů stěžovatele je zaměstnána v koncernu BSG, prvním předsedou stěžovatele byl Josef Brtník st., který je jednatelem některých společností tvořících koncern BSG, a současným předsedou stěžovatele je Ing. Tomáš Hrouda, který je rovněž jednatelem některých společností z koncernu BSG. Sídlo stěžovatele se po dobu několika let nacházelo na adrese bydliště Josefa Brtníka st. a poté (opět po dobu několika let) až do roku 2024 na adrese Ubytovny Klatovy – Luby; provozovatelem ubytovny je společnost FISH, jejímž jednatelem je Rostislav Tuček, který v minulosti rovněž figuroval jako předseda stěžovatele. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud nezpochybňoval místní vztah stěžovatele k dané lokalitě. Na adresu sídla stěžovatele upozorňoval jen jako na další skutečnost svědčící o propojení s koncernem BSG, což jej vedlo k pochybnostem o skutečném zájmu stěžovatele o ochranu přírody a krajiny.

[34] Krom personálního propojení stěžovatele s koncernem BSG vzbuzovalo v krajském soudu pochybnosti také úzké zaměření činnosti stěžovatele na stavbu kanalizace v obci Předslav, případně na další stavby prováděné společností IMOS. Nejvyšší správní soud dodává, že správní soudy jistě nemohou environmentálním spolkům vytýkat, že se zaměřují na určitou oblast, která nemusí být vnímána jako nejpalcivější či nejnebezpečnější pro životní prostředí. Z kontextu napadeného rozsudku je ovšem zřejmé, že tato skutečnost nebyla stěžejním důvodem pro zamítnutí žaloby; krajský soud se úzkým zaměřením stěžovatele zabýval opět jen jako jednou z mnoha indicií, která u něj vyvolávala pochybnosti o stěžovatelově skutečném cíli.

[35] S přihlédnutím k výše uvedeným zjištěním, zpochybňujícím skutečný účel činnosti stěžovatele, se krajský soud nespokojil s pouhým deklarovaným předmětem činnosti dle stanov stěžovatele, ale zabýval se dále tím, zda stěžovatel skutečně vyvíjí činnost související s ochranou přírody a krajiny. Dospěl přitom k tomu, že z provedeného dokazování takový závěr neplyne.

[36] Nejvyšší správní soud se s postupem krajského soudu ztotožňuje. S ohledem na zjištěné pochybnosti bylo namístě podrobněji zkoumat, zda je zájem stěžovatele na ochraně přírody a krajiny skutečný nebo zda se jedná o zneužívající uplatňování neexistujících či uměle dovozovaných práv ve smyslu rozsudku NSS ve věci *Terra Natura*. Zdejší soud ve spise krajského soudu ověřil, že stěžovatel v žalobě pouze obecně uvedl, že v dané lokalitě působí dlouhodobě a „[o]d samotného počátku budování předmětné stavby kanalizace se této problematice intenzivně věnuje.“ Dále uvedl, že vytvořil internetové stránky, na nichž informuje o stavbě kanalizace a že jeho zájmy jsou „v tomto případě dlouhodobé a konzistentní.“ Ve vyjádření ze dne 13. 6. 2024 pak stěžovatel doplnil, že „se ochraně životního prostředí na Klatovsku dlouhodobě věnuje a od samotného počátku se snaží aktivně vystupovat i s ohledem na výstavbu vodovodu“. Ani při ústním jednání stěžovatel svoji činnost **nijak konkrétně** neobjasnil; uvedl opět jen obecně, že činí dotazy týkající se jiných staveb prováděných společností IMOS, zejména ohledně projektu kanalizace v obci Pocinovice.

pokračování

[37] Dlouhodobá činnost stěžovatele měla být prokázána zejména seznamem odeslaných zpráv z jeho datové schránky za období od listopadu 2016 do března 2024. I v tomto případě Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, dle kterého ze seznamu datových zpráv nevyplývá, že by stěžovatel vyvíjel jakoukoli aktivitu za účelem ochrany životního prostředí. Například není zřejmé, jak by měly s ochranou životního prostředí souviset tři zprávy označené jako „*Podnět ke kontrole, podezření z krácení daní*“ ze dne 14. 11. 2016 zaslané Finančnímu úřadu pro hlavní město Prahu, zpráva označená jako „*Upozornění na porušování zákona č. 134/2016 Sb.*“ (tedy zákona o zadávání veřejných zakázek) ze dne 17. 1. 2023 zaslaná Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže či dvě zprávy označené jako „*Upozornění na neoprávněné čerpání dotací*“ ze dne 8. 3. 2022 zaslané Plzeňskému kraji a Státnímu fondu životního prostředí České republiky. Tyto zprávy spíše naopak nasvědčují tomu, že středem stěžovatelova zájmu je hospodářská činnost jiných subjektů, bez ohledu na souvislost takové činnosti s životním prostředím. Většina ostatních datových zpráv je pak označena jen zcela obecně např. jako „*Žádost o poskytnutí informací*“, aniž by bylo patrné, čeho se odeslaná zpráva konkrétně týkala.

[38] Přestože k tomu krajský soud poskytl prostor, nedokázal stěžovatel konkretizovat své aktivity související s ochranou životního prostředí, nýbrž opakovaně odkazoval pouze na činnost týkající se stavby kanalizace v obci Předslav, případně dalších staveb zhotovovaných společnostmi IMOS. Nejvyšší správní soud respektuje závěry judikatury, dle níž může být aktivně legitimován k podání žaloby i spolek založený *ad hoc* (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2015, sp. zn. IV. ÚS 3572/14 či rozsudek NSS ve věci *Terra Natura*). Nicméně v případě spolků, jejichž aktivity se omezují na kritiku činnosti jediného subjektu (zde na činnost společnosti IMOS), stejně jako v případě spolků zakládaných *ad hoc*, je třeba v souladu s rozsudkem NSS ve věci *Terra Natura* hodnotit opravdovost zájmu na ochraně životního prostředí obeztetněji než v případě jiných, například již dlouhodobě zavedených, spolků. V těchto případech totiž existuje vyšší pravděpodobnost účelového založení spolku, jehož zájem na ochraně životního prostředí je pouze účelově tvrzený.

[39] Nejvyšší správní soud tedy shodně s krajským soudem uzavírá, že (i) s ohledem na zjištěné pochybnosti vycházející z propojení stěžovatele s koncernem BSG a úzkého zaměření činnosti stěžovatele na stavby prováděné společnostmi IMOS bylo namístě se blíže zabývat tím, zda je účelem stěžovatele skutečně ochrana přírody a krajiny, přičemž (ii) nebylo prokázáno, že stěžovatel konkrétní činnost za účelem ochrany přírody a krajiny skutečně vyvíjí, a tedy že ochrana přírody a krajiny je skutečným cílem jeho činnosti. Jaký je skutečný cíl stěžovatelovy činnosti přitom není podstatné. Pro závěr o nedostatku aktivní věcné legitimace je rozhodná jen skutečnost, že cílem činnosti stěžovatele není ochrana přírody a krajiny, a tudíž kolaudační rozhodnutí (i pokud by bylo vydáno v rozporu se zákonem, čímž se však Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť to není předmětem nynějšího řízení) nemůže mít důsledky pro dosahování stěžovatelových cílů. Tím pádem nebyla splněna nutná podmínka aktivní věcné legitimace stěžovatele ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 166/2023 - 56, a to podmínka věcné roviny vztahu mezi zásahem správního orgánu v širokém slova smyslu (zde kolaudačním rozhodnutím) a činností stěžovatele.

[40] Zbývajících kasačních námitkami stěžovatel napadá zákonnost rozhodnutí o kolaudaci. Tyto kasační námitky se však míjejí s rozhodovacími důvody napadeného

rozsudku, jehož výrok vychází ze závěru o nedostatku aktivní věcné legitimace stěžovatele. Nejvyšší správní soud se tudíž těmito kasačními námitkami nezabýval.

[41] Toliko *obiter dictum* Nejvyšší správní soud doplňuje, že změna stanoviska žalovaného k žalobě, dle které žalovaný souhlasí se zrušením jím vydaného kolaudačního rozhodnutí, je skutečně nestandardní. Zejména není zřejmé, proč ke změně stanoviska žalovaný přistoupil. Ve svém vyjádření ze dne 11. 3. 2024 odkazuje neurčitě na nová zjištění a specifikuje jen listiny doložené osobou zúčastněnou na řízení v kolaudačním řízení, které nyní žalovaný považuje za „nepravdivé“, ačkoli v průběhu kolaudačního řízení o jejich správnosti a úplnosti nepochyboval. Ani při ústním jednání nedokázal žalovaný změnu stanoviska přesvědčivě zdůvodnit. Nejvyšší správní soud dodává, že žalovaný trvá na tom, že kolaudační rozhodnutí je nezákonné, i přesto, že Krajský úřad Plzeňského kraje se k podnětu zástupce stěžovatele (JUDr. Ing. Michala Čapka) jako nadřízený správní orgán postupem žalovaného v kolaudačním řízení zabýval a neshledal přitom důvod pro zahájení přezkumného řízení podle § 94 a násl. správního řádu. Žalovaný nevysvětlil, proč má i tak stále za to, že je kolaudační rozhodnutí nezákonné, případně proč sám nepodal podnět k zahájení přezkumného řízení s uvedením konkrétních důvodů nezákonnosti kolaudačního rozhodnutí (odlišných, než se kterými se Krajský úřad Plzeňského kraje vypořádal při vyřízení podnětu JUDr. Ing. Michala Čapka), případně proč nenařídil obnovu řízení v souladu s § 100 správního řádu. Situace se tedy spíše jeví tak, že žalovaný se svým postupem snaží „obejít“ nadřízený správní orgán a domoci se zrušení kolaudačního rozhodnutí v řízení před správními soudy. Takovou praxi správních orgánů nelze považovat za žádoucí.

[42] Nejvyšší správní soud dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* zamítl (výrok I. tohoto rozsudku).

[43] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by měl procesně úspěšný žalovaný, kterému však v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti (výrok II. tohoto rozsudku).

[44] Osoby zúčastněné na řízení mají podle § 60 odst. 5 s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jim soud uložil. Nejvyšší správní soud osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost neuložil a neshledal ani žádný důvod hodný zvláštního zřetele, pro nějž by jí právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti mělo být přiznáno (výrok III. tohoto rozsudku).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 27. března 2025

pokračování

3 As 163/2024 - 75

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu